8e JAARG. №. 12.

OOSTPOST
SOERABAYASCHE COURANT

Prijs der Inteekening.
Voor Soerabaya ℔ jaar ƒ 24.– ℔ halfj. ƒ 12.– ℔ maand ƒ 2.–
„ Java. „ do. „ 30.– „ do. „ 15.–
„ Buitenbez. „ do. „ 36.– „ do. „ 18.–
„ Europa. „ do. „ 50.–
De OOSTPOST verschijnt dagelijks met uitzondering van den Zondag.

ZATURDAG 14 JANUARIJ 1860.

Prijs der Advertentiën.
De prijs der ADVERTENTIËN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentiën met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.
Voor doorloopende annonces kunnen schikkingen worden getroffen.

DE TANDEN VAN JACQUES D'ARMAGNAC.

Historische Novelle uit de XVe eeuw.

(*Vervolg.*)

— In dien hoek, dáár? — vroeg Hugo. — Maar daar zie ik niets. Echter meen ik iets grijsachtigs te bemerken dat kan wel een hert, een wolf, een wilde kat of eenig ander dier zijn, wat tot hier is doorgedrongen. Moeder! geef mij uwen bezemsteel, en stel u met Toinette in zekerheid, terwijl ik met dit stuk hout een paar woorden tot mijn onbekende zal spreken. Berg u moeder! — achteruit Toinette! Pak aan! dat is een ferme slag! Nog een, en nog een! Maar te drommel wat is dat? Het beweegt niet, en toch dringen mijne slagen door, alsof ik op een stroozak sloeg. Nu, dan bestaat er ook geen gevaar, of reden om te vreezen.

Hugo wierp den bezemsteel weg, en vatte het voorwerp aan, dat zijne zuster zoo beangst had gemaakt.

— Zie hier! — riep hij met verwondering, — wat is dat? Dat moet ik nader bij het licht zien.

Hij begaf zich naar het venster, en hernam op een verrasten toon:

— Moeder! ik geef u te raden, wat het is. Het zijn drie doode hazen. Maar wat zijn zij verdroogd, en zoo ligt! Ik zou wel eens willen weten hoe die hier binnen zijn gekomen, en wat zij hier eigenlijk kwamen doen. Voel, moeder! zij zijn zoo ligt als een veer; niets dan vel en beenderen, zonder twijfel zijn zij van honger omgekomen.

— De arme dieren! — zeide Toinette op een medelijdenden toon, het wagende om een der hazen aantevatten. — Wat moeten zij veel en lang hebben geleden, alvorens de dood hen uit hunne ellende verloste! Wat moeten zij menigmalen naar het venster hebben gesprongen, zonder het echter te kunnen bereiken! Mijn God! waarom hebben wij den kelder niet eerder schoon gemaakt? Ach! ik kan u niet zeggen, hoe mij het lot dezer arme dieren smartelijk aandoet.

— Zekerlijk, antwoordde Hugo, even bewogen als zijne zuster, de honger is een smartelijk lijden, en de dorst nog erger. Het is beter een goeden degensteek in het hart te krijgen, dan van honger en dorst te moeten omkomen.

— De laatste winter, hervatte de moeder, is bijzonder lang en koud geweest, ook is er veel sneeuw gevallen. Zonder twijfel hebben de arme beesten in dit gewelf eene schuilplaats gezocht, en is het hun niet mogelijk geweest er weder uit te komen.

— Het vel kan in allen geval nog van dienst zijn, hernam Hugo, na op nieuw de drie ongelukkige hardloopers te hebben beschouwd. Weet u wat, moedertje? Ik zal ze door het venster in den tuin van het kasteel werpen, waar ik hen kan weghalen, zonder dat iemand het bemerkt. Wij moeten toch eenige vergoeding hebben voor den angst, die zij ons hebben veroorzaakt.

— Mijn kind, gij weet niet wat gij zegt, antwoordde de moeder. Zijt gij dan vergeten dat de Hertog, onze meester, den diefstal van een stuk wild erger straft, dan een begane moord? Hebt gij zelf niet gezien hoe de arme Roulet levend op een wild varken werd gebonden, hetwelk men daarna het bosch injoeg, en hoe de oude Bertrand zoodanig met stokslagen werd afgestraft, dat hij er bijna onder bezweek, en dit alleen omdat hij die patrijzen had gevangen en daarna opgegeten? Zullen wij ons ongelukkig maken om het vel van drie doode hazen? God spaar ons daar voor. Wij zullen de dieren bij onzen heer brengen, en hem zeggen hoe wij dezelve hebben gevonden. Misschien zal hij maatregelen nemen, opdat de aanstaande winter zoo iets niet meer kan gebeuren; alsdan zullen wij ten minste iets goeds hebben verrigt.

— Gij hebt gelijk, moeder! als altijd hebt gij gelijk, hernam Hugo verlegen.

— En gij meent het wel met ons, voegde Toinette teeder daarbij.

Daarna klommen de weduwe en hare beide kinderen, welke laatsten het overschot der hazen droegen, den trap op naar de kapel. Toen zij in den voorhof van het kasteel kwamen, ontmoetten zij Jacques d'Armagnac, Hertog van Nemours, welke van de jagt terugkeerde. De natuur had zich reeds geheel in bloemen en groen gedoscht. De

amandel-perziken-en abrikozenboomen hadden de witte en roode bloesems reeds afgeschud, terwijl de kersen-en andere vruchtboomen daarmede in vollen pracht prijkten.

Op het tijdstip waarin ons verhaal plaats vindt, was Frankrijk nog niet die magtige staat als thans, nu de verschillende deelen waaruit het toen bestond onder een gezag zijn gebragt. Dit land was alstoen verdeeld in een zeker aantal leenroerigheden, van welke de chefs, bekend onder den naam van groote vassallen, door den koning werden aangesteld, waarvoor zij hem als hun leenheer erkenden; zij voerden eene bijna onbegrensde magt in hunne uitgestrekte bezittingen. Het waren, om zoo te zeggen, allen kleine vorsten, welke alles in het werk stelden om zich onafhankelijk te maken van den opperheer van het koningrijk. De magtigste en meest gevreesde van deze vassallen was de Hertog van Bourgondie; onder de minder gevaarlijke tegenstanders van den koning telde men, buiten zijn eigen broeder Karel van Frankrijk, de Hertogen van Bretagne, van Bourbon, van Alençon, van Nemours en van Lorraine, benevens verscheidene Graven en groote heeren, welke niet dan morrende aan de koninklijke oppermagt gehoorzaamden. In 1465, vier jaren nadat Lodewijk den XI den Franschen troon had beklommen, verbonden zich de meeste van die heeren tegen hunnen vorst. Zij dreven de onbeschaamdheid zelfs zoo ver om de wapens optevatten, de troepen van den koning aantevallen, zijne eigendommen te plunderen, ja zelfs Parijs, de hoofdstad van het rijk, te bedreigen. Lodewijk XI was van alle zijden omringd door verklaarde of verborgen vijanden. Het kan niet ontkend worden dat hij de toegenegenheid van zijne onderdanen niet bezat en ook niet verdiende; de geschiedenis schildert hem ons met regt af als een man zonder moed en geloof, als een onopregt en wreed Vorst; zij erkent daarentegen tevens, dat hij de eerste is geweest die Frankrijk onder ééne magt trachtte te brengen, en daardoor de grondslagen te hebben gelegd van een zoo magtig Rijk. Met eene ongeloofelijke vastheid wist hij zijnen talrijken vijanden het hoofd te bieden. De kracht der wapenen deed hem minder over hen zegevieren, dan wel de list, fijnheid, en de kunst waarmede hij onder hen de oneenigheid en het mistrouwen wist te zaaijen. De magt van het goud kennende, aarzelde hij niet, hoe karig van aard hij ook was, dit met volle handen te verspreiden, om daarmede de vertrouwste raadslieden, de dapperste bevelhebbers en de meest vertrouwde vrienden van zijne vijanden aftetroonen.

Zooals wij gezegd hebben, Jacques d'Armagnac, Hertog van Nemours, had reeds in 1465 de wapens opgevat tegen zijnen koninklijken leenheer. Hoewel Lodewijk XI hem ditmaal vergiffenis had geschonken, vernieuwde hij zijn oproerigen aanslag in 1470, doch met even weinig kans van welslagen als de eerste keer. Zijne goederen werden verbeurd verklaard, hij zelf gevangen genomen en ter dood veroordeeld; na echter plegtig te hebben beloofd van zich zelven vrijwillig aan die straf te zullen onderwerpen, wanneer hij zich nog eenmaal in eenige onderneming tegen de koninklijke majesteit wikkelde, werd hem nogmaals gratie geschonken.

Na het boven aangehaalde is het ligt te begrijpen dat de weduwe Michelet grondige reden had om niet de ontevredenheid van haren heer en meester optewekken, door in het geheim de drie hazen te behouden. Zoo spoedig als zij zich in zijne nabijheid bevond, legde zij de drie doode dieren aan zijne voeten, en verhaalde hem tevens waar zij ze had gevonden. Na hare verklaring, wendde zich de Hertog lagchend tot zijne vrouw, welke inmiddels met hare drie kinderen voor was gekomen.

— Wel, Louise! gij zult nimmer raden door welk nieuw middel deze ongelukkige hazen zijn gevangen.

Deze woorden zeggende schopte hij de drie dieren met den punt zijner laars voor de voeten der Hertogin.

— Mijne goede voorouders, zoo dood als zij zijn, schijnen nog altijd vermaak te vinden in de jagt, vervolgde hij op een vrolijken toon. Gij ziet het, zij schijnen zich het regt te hebben voorbehouden om onze keuken van wildbraad te voorzien.

De Hertogin, eene jonge teedere vrouw, met een ziekelijk bleek uitzigt, beschouwde in stilte de drie arme dieren. Zij ijsde zoowel op het gezigt, als op de onbetamelijke spotternij van haren gemaal. Zij deed zich

YKEN, KEUREN, ENZ. ENZ.

In het 94ste nummer van onzen vorigen jaargang vestigden wij de aandacht op de groote noodzakelijkheid van een YKWEZEN te Soerabaija.

Ware het niet dat eene veeljarige ondervinding ons reeds heeft gemeenzaam gemaakt met de Indische apathie, die knorrig opschrikt als de wekker goed aanslaat, dan zouden wij ons niet hebben bepaald bij de term, *groote noodzakelijkheid*, maar onbewimpeld gezegd hebben dat, — even als vele andere zaken die maar al te onverschillig als van een ondergeschikt belang worden ter zijde gesteld,— de behoefte aan een Ykwezen is eene *dringende behoefte, die eene onverwijlde voorziening gebiedend vordert*. Maar dat is zulk een hardklinkend woord, dat het welhaast kan worden gelijkgesteld met de wekker van eene eerzame vriesche klok en, uitgaande van het principe dat 's lands wijze is 's lands eer, zullen wij ons liever bepalen tot het zachtjes tikken aan de bedstijl van de slapende magten, al moet dan ook dat tikken wat lang duren en wat dikwijls worden herhaald eer het tot een gewenscht resultaat leidt.

Wij willen dus in de bedaardst mogelijke stemming eenige weinige punten van zeer algemeen belang behandelen, in de hoop dat ons, — *melèh! melèh!* niet altijd zonder uitwerking zal blijven.

In ons boven aangehaald nummer hebben wij aangewezen, wat wij willen blijven noemen de *groote noodzakelijkheid*, die er bestaat aan de invoering van een ijkwezen, ook te Soerabaija. Heden willen wij ons veld iets breeder nemen en ons bezig houden met *ijken* en *keuren*, twee zaken die zeer gevoegelijk onder ééne rubriek kunnen worden gebragt in zoo ver als het eene is een middel om te voorkomen bedrog in de *quantiteit*, en het andere eene contrôle tegen bedrog in de *qualiteit*. Wat aangaat het laatste, — het keuren van de *qualiteit*, — niemand zal ontkennen dat daartoe kennis wordt vereischt van het te beoordeelen voorwerp; doch wat het ijken betreft zijn er velen, ja, welligt de meesten die in het denkbeeld verkeeren dat men daartoe geen kennis hoegenaamd behoeft, en dat alleen naauwkeurigheid het vereischte is van den ijkmeester. Hoe waar in schijn, is toch die opinie niet vrij te pleiten van voorbarigheid en verraadt dezelve, minst genomen, een gebrek aan bekendheid met de omstandigheden; want het zou zelfs kunnen gebeuren dat een ambtenaar, die jaren heeft besteed aan de Delftsche academie om te worden opgeleid tot een onberispelijk ambtenaar, zou blijken te kort te schieten als ijkmeester van 's Gouvernements zoutmaten. Het Gouvernement van Nederlandsch Indie is niet het eenigste dat van de zoutaanmaak een Gouvernements-monopolie maakt, en is het geenszins daarop dat wij onze aanmerkingen willen maken: maar vreemd is het, en weinig aannemelijk, dat de zuiverheid der maat waarmede het zout wordt uitgemeten niet *kan* worden getoetst met zout. — Niets toch is natuurlijker dan dat de maat waarmede een picol zout moet worden uitgemeten, met een gewogen picol zout zou worden gevuld, ten einde te zien of het vat de vereischte inhoudsruimte heeft.— Indien echter de tot zijne betrekking opgeleidde controleur aan het zoutpakhuis zou vragen om een picol zout om de maat te toetsen dan zou de zoutpakhuismeester, die op Java is geboren en zijn geboorteland nimmer heeft verlaten, hem hartelijk uitlagchen, en de onopgeleidde ambtenaar zou geen ongelijk hebben tegen over den ambtenaar-ex-académicien. Het geval is ook te gecompliceerd om zonder bepaalde uitlegging te kunnen worden doorzien, door hem die geene ondervinding ter zake heeft opgedaan.

Daar waar het Gouvernement als handelaar ageert moet men veronderstellen dat het de voor den handelaar vereischte wetenschap heeft of, ten minsten, dat dáár waar deszelfs wetenschap te kort schiet elke onderrigtende wenk het aangenaam zal zijn. Welnu! elk handelaar weet dat, in het algemeen, de inhoudsmaten voor drooge waren een ongeschikt middel zijn ter juiste bepaling van hoeveelheden, en zeker is het eene onmogelijkheid om van een artikel als zout, zelfs maar approximatif, de hoeveelheid te bepalen door meting. Dezelfde hoeveelheid die heden gemeten wordt te zijn 50 picols, wordt morgen hermeten en geeft eene uitkomst van 60 of 70 picols, welk verschil welligt nog grooter wordt wanneer het zout uit zeer grove kristallen bestaat. Daarbij zal eene picol-maat fijn zout veel meer moeten wegen dan eene picol-maat grof zout, en is het eene door proefnemingen bewezene waarheid dat men in eene inhoudsmaat die b. v. 248 ponden van het fijnste zout inhoudt hoogstens 100 ponden van de grofste zout-kristallen kan bergen. (*) Wij twijfelen er aan of hier in Indie, zout wordt gemaakt waarvan de kristallen zóó grof zijn als de hierbedoelde, maar wij hebben hier toch zeer grof zout gezien, en aan de modderwellen te Poerwodadie hebben wij zout gezien dat zoo fijn was als men het hier niet zou verwachten, welk laatste trouwens niet in het Gouvernements zout-verkoop-monopolie is begrepen.

Het is dus met den besten wil ter wereld eene onmogelijkheid om door middel van meting eene hoeveelheid zout, zelfs bij benadering, te bepalen en daarom is men voor de verificatie van zoutmaten, veel meer nog dan voor die van eenige andere inhoudsmaat, gedwongen derzelver inhoudsruimte door water te verifiëren.

Om eene hoeveelheid zout te bepalen bestaat er geen ander middel dan dat van weging, en het ijken van de zoutmaat, al zoude het dagelijks geschieden, is eene verificatie die tot *niets* leidt. Het is eene onmogelijkheid dat dezelfde persoon eene quantiteit van honderd koijangs zout mete, en onverwijld hermete, en beide keeren dezelfde uitkomst verkrijge.

Dit neemt echter niet weg dat hij door minder compres te meten zich kan verzekeren van eene meer of minder voordeelige uitmeting. Wij willen zelfs niet den minsten schijn hebben als of wij iemand beschuldigden en stellen zelfs op den voorgrond dat het Gouvernement, of liever 's lands kas, bij die omstandigheid niet wint, ja, veeleer daarbij verliest. Ook trekken wij geenszins te velde tegen de misbruiken, maar wel tegen het principe dat tot misbruiken aanleiding geeft, of er de ruimte toe laat, en hierin ligt evenmin eene zijdelingsche beschuldiging tegen de zoutpakhuismeesters, want als zij, in tegenwoordigheid van de daartoe benoemde commissie, zout in ontvangst nemen, zien zij toe dat hun goed wordt toegemeten, en het is hun niet euvel te duiden dat zij bij het uitmeten toezien dat zij niet te kort komen — maar wie zal de grens bepalen waar dat toezien ophoudt en het misbruik begint.— Al is de zoutpakhuismeester de eerlijkste man ter wereld.....hij kan nonchalant zijn en de uitmeting overlaten aan een mandoor (die hij zelf moet bezoldigen en dus zeker niet ruim betaald wordt) of er kunnen andere redenen bestaan. Daarom komt het ons voor dat het ijken van de zoutmaten eene geheel overbodige formaliteit is en dat het zout moet *gewogen* worden, wil men zeker zijn van eene zoo goed mogelijke hoeveelheids-bepaling. Van de millioenen bewoners van Java is er geen enkele die niet mede-verbruiker is van het zout, eene even onmisbare als dure levensbehoefte. Hoe minder hij er van verbruikt hoe duurder hij het betaalt, want zij die niet de hoeveelheid van ½ picolmaat te gelijk kunnen koopen, moeten den waronghouder, nog boven den reeds zoo duren prijs, zijne winst betalen. — Daarom, dat het reeds zoo dure zout aan den kooper worde toegedeeld op eene wijze die hem de zekerheid geeft dat hij de hoeveelheid erlangt waarvoor hij betaalt,— eene zekerheid die hem thans zelfs niet kan worden gegeven door den meter die het hem toemeet, — en dat dan de Yker een yverig toezigt houde over de juistheid van balans en gewigten, dan zal hij de voldoening kunnen hebben dat zijnen arbeid niet nutteloos is.

(*) De verhouding is bevonden te zijn als 1000:2483.

(*Wordt vervolgd*).

NEDERLANDSCH INDIE.

SOERABAYA, den 14den Januarij 1860.

Het Nederlandsch schip *Doggersbank* is, door wind en stroom driftig geworden, in aanraking gekomen met het Ned. Ind. barkschip *Asaad Doela*, welk vaartuig daardoor zulk eene schade onder den boeg heeft bekomen, dat het lek is geworden, terwijl de *Doggersbank* zelf eenige schade aan de bakboordszijde heeft.

---

echter geweld aan om niet te doen schijnen wat zij gevoelde. Hare kinderen toonden echter onverholen het diepe medegevoel over de arme viervoeters, welke, verdroogd als mummies, een waarlijk medelijdend schouwspel opleverden.

— Kijk, moeder! zeide op een medelijdenden toon de jonge Prinses Margeretha, een aanvallig kind van twaalf jaren, ik kan mij zoo voorstellen hoe zij tegen de muren van den kelder opsprongen om eenig voedsel te vinden en den dood te ontkomen.

— Hoe gaarne had ik hun mijn eten willen geven, voegde de Prins Jacques, een kleine jongen van negen jaren, daarbij.

— En ik ook, riep Jan, welke twee jaar minder dan zijn broeder telde.

— Met welke begeerigheid moeten zij naar een grasscheutje of naar een kleinen dronk waters hebben gesmacht, hernam Margeretha.

— Zouden zij in hunnen angst, om den honger te stillen, niet aan de looden en marmeren graven hebben geknaagd, vroeg Jacques?

— Of misschien onderling gevochten om elkander te verslinden, vervolgde Jan, huilende.

— Al klaagliederen genoeg, riep de Hertog met levendigheid. Schaamt gij u niet, mijne jongens! om als vrouwen te huilen over deze ellendige hazenvellen? Indien dat zoo doorgaat kunt gij later het spinrokken wel opnemen, in plaats van den lans en de degen te hanteren.

Zich tot de Hertogin wendende, zeide hij:—

— Louise, gij maakt deze kinderen te verwijfd. Ik zal hen onder een ander opzigt moeten plaatsen; onder de leiding van Lerreau zullen zij wel veranderen. Ik vertrouw dat hij er betere mannen van zal maken dan gij in uwe kinderkamer.

— In den naam van God en alle heiligen, antwoordde de Hertogin geheel verschrikt, gij zult toch onze zonen niet toevertrouwen aan den woesten en bloeddorstigen Lerreau! Het zou gelijk staan met in een warm klimaat gekweekte planten aan de verstijvende koude van den winter bloot te stellen.

— Ik zal doen wat mij als doelmatig voorkomt, hernam de Hertog onstuimig. Liever geene kinderen dan vrouwelijke erfgenamen verwijfde zonen te hebben.

Zich vervolgens tot Hugo wendende, welke even als zijne moeder en zuster stomme getuige van dit tooneel was geweest, zeide hij:

— Hé, jongen! neem deze hazenvellen op, zij zijn voor u.

Op den oogenblik dat deze de hazen wilde oprapen, hernam de Hertog eensklaps:

— Wacht een oogenblik, daar schiet mij iets te binnen. Mijn oude vriend, de Hertog Frans van Bretagne, zond mij onlangs een oude blinde valk ten geschenke, beleefdheidshalve zal ik hem deze drie verdroogde vellen aanbieden. Ha! ha! dat is geloof ik een goeden inval. De gelukkige vinder zal ook de overbrenger van het tegengeschenk zijn, opdat mijn edele vriend hem beloone. Mij dunkt ik zie mijn vriend Frans reeds groote oogen opzetten bij de ontvangst van mijn cadeau. Binnen twee uren, mijn jongen! komt gij hier terug, ter afhaling van den brief, welke ik den Hertog zal schrijven.

— Gij behoeft uwe reis niet te verhaasten, want het wild zal niet bederven.

Deze woorden deden de Hertogin even als de weduwe Michelet ontroeren. De beide vrouwen verbleekten en sidderden van het hoofd tot de voeten. Beiden openden te gelijker tijd den mond om den Hertog van zijn voornemen terug te brengen; geen van beiden durfde echter te spreken, uit vrees hem te zullen mishagen, beiden schenen te wachten wie de eerste zou zijn om het stilzwijgen aftebreken. De moederlijke liefde deedt eindelijk alle vrees ter zijde stellen. De weduwe wierp zich aan de voeten van den Hertog, en wanhopig de handen wringende zeide zij:

— Mijn genadige heer! heb medelijden met ons, heb medelijden met den laatsten zoon die mij overblijft. Mijn echtgenoot is in uwe dienst gedood, en mijn oudste zoon, door u met eene zending belast, is nimmer teruggekeerd. Ontneem aan de gehoorzaamste uwer dienaressen den laatsten steun van haren ouderdom niet. Onze heer God zal er u voor beloonen. Gij hebt zooveel andere lieden tot uwe orders. Moet het dan juist een zoo zwak een onbedorven kind, zoo als het mijne is, zijn, om eene zoo lange reis te ondernemen?—

(*Wordt vervolgd.*)

— Gister namiddag, ten 6 uren, arriveerde ter reede Soerabaya het Nederl. fregatschip *De IJssel* gezagvoerder *Maarschalk*.

Wij maken van de aankomst van dit vaartuig opzettelijk melding; omdat hetzelve Woensdag 11 dezer, des namiddags ten 11 ure, ter reede Batavia het anker ligtte en alzoo de reis in 55 uren heeft afgelegd.

FRANKRIJK.

De *Echo de Vesone* deelt een te Génis (Dordogne) gehouden wolven-jagt mede, door den heer Piston d'Aubonne in gezelschap van twintig andere heeren, allen te paard, benevens 400 man te voet, meest allen gewapend met geweren. In een woud gekomen waar men wist dat eenige jonge wolven gelegerd waren, werden de honden losgelaten, welke er spoedig een op het spoor waren en ook overmeesterden, vóór dat nog een schot was gevallen. Den volgenden morgen was niet één wolf te betrappen doch den daaraan volgenden dag werd er één geschoten. Bij een door den gastheer gegeven dinér onthaalde hij zijne vrienden op cotteletten, welke nog al taai en smakeloos werden gevonden. Na den eten werd hun echter verteld dat dit vleesch was van den dien dag gedooden wolf. Velen van de partij waren van oordeel dat de gastheer het jagtgenot in alle deelen scheen te willen genieten.

ENGELAND.

— De commissie, op voorstel van het parlement ingesteld, om te onderzoeken op welke wijze verbeteringen aan te brengen zijn in het voltallig houden van de bemanning der oorlogschepen, heeft een uitvoerig rapport uitgebragt.

De hoofdzaak hunner voorstellen bestaan daarin: dat de staat besluiten moet meer geld te besteden voor de bemanning der vloot, om altijd eene degelijke reserve bijeen te kunnen houden. De leden der commissie stellen te dien einde voor, op de wachtschepen in de voornaamste havens 4000 matrozen te onderhouden, die dan gebezigd konden worden, om, zoo noodig, voor de bemanning van eenig oorlogschip te dienen. Verder stellen zij voor, het korps kustwachters tot 12000 man en de tegenwoordige reserve der mariniers van 6000 tot 11000 man te vermeerderen, en bovendien 8000 man uitgediende mariniers en kustwachters aan te werven, hetgeen in het geheel 31000 man zou uitmaken.

Bovendien willen zij een korps vrijwilligers voor de zeedienst organiseren, bij wijze van vrijwillige militie en hopen, door middel van hooge soldij en beloften van pensioen, nog eene reserve van 30000 man te kunnen vormen, uit de bevolking van havens en zeeplaatsen, die grootendeels uit bruikbare zeelieden bestaat.

Voor al die maatregelen zijn intusschen aanzienlijke sommen noodig, vooral wanneer men daarbij de noodzakelijkheid in aanmerking neemt, die er bestaat om verbeteringen aan te brengen in de kleeding, huisvesting, voeding en bevordering, kortom wanneer men een stelsel wil aannemen, waardoor de zeeman geneigd zou zijn, de voorkeur te geven aan de dienst op oorlogschepen, boven die op de koopvaardijvloot.

Zonder ons op te houden met de bijzonderheden dezer uitgaven, zullen wij hier alleen nog opmerken, dat de commissie die vermeerdering van kosten voor de bemanning der vloot (natuurlijk in tijd van vrede) op 598821 p^d. s^t. jaarlijks raamt; voorzeker eene aanzienlijke som, doch die volstrekt niet overdreven hoog is, zoo de staat altijd eene beschikbare reserve voor de vloot wil bezitten, zonder zijne toevlugt te nemen tot het vroegere stelsel om de matrozen te pressen.

— Den 4 October jl. is door den heer Henrij Slade, docter bij de koninklijk Engelsche marine, den Mont Blanc beklommen. Nog nimmer is eene beklimming van dien berg zoo laat in het jaar ondernomen; de kortheid der dagen en de alsdan heerschende koude geven daar dan ook wel reden toe. Bij de beklimming was het zeer schoon weder, op den middag wees de thermometer van Fahrenheit, boven op den top van den berg, vier graden beneden het vriespunt. Een in het laatste van September plaats gehad hebbende sneeuwval had den weg zeer slecht gemaakt, waardoor de opklimming nog al met moeijelijkheden gepaard ging. Van *Chamounix* tot de *grands mulets* welk punt 10,000 voet boven de oppervlakte der zee is verheven en waar het gezelschap den nacht doorbragt, had men zes uur op weg geweest. Ter bereiking van den top, 6000 voet hooger, waren acht uren besteed. Na aldaar drie kwartier uurs te hebben vertoefd tot het nemen van observaties, werd de nederdaling aangevangen; na verloop van vier uren werd de *grand mulets* bereikt, en in den morgen van den 5 den, daags na het vertrek, trok het gezelschap het dorp *Chamounix* weder binnen.

BRITSCH INDIE.

— Om het laden en lossen van schepen te Bombay gemakkelijker te maken, zullen er acht havenhoofden worden aangelegd van 1000 voet lang en 112 voet breed, met een waterweg van gelijke breedte tusschen de aan te leggen hoofden. De kosten van dit werk worden op 240,000 pd. st., en de opbrengst op 48,000 pd. st. of 20 per cent begroot. Het voorstel is gedaan, dat het gouvernement de havenhoofden zou doen aanleggen, en de voordeelen besteden tot verbeteringen ten nutte van de stad.

AUSTRALIE.

Onder den titel van *Statistical Register of New South Wales* van 1849 *tot* 1858 is te *Sydney* een nieuw zoogenaamd *Blue Book* verschenen, dat zoowel door uitvoering, als inhoud uitmunt. Behalve opgaven van de in deze kolonie aanwezige ambtenaren, inrigtingen, fabrieken, enz., enz., bevat dit werk zeer uitvoerige statistieke lijsten, waaraan wij hier, ten bewijze hoezeer N. S. Wales in tien jaren is vooruitgegaan, de navolgende cijfers ontleenen:

	1840.	1858.
bevolking	220,474	342,062
geboorten	8,826	13,802
huwelijken	1,809	2,992
sterfgevallen	2,587	5,853
schoolen	462	658
scholieren	23,374	33,236
geregtelijke veroordeelingen	571	415
korenmolens	172	169
fabrieken	133	295
bebouwde gronden (in acres)	164,664	217,443½
paarden	113,895	200,713
hoornvee	1,752,852	2,110,604
varkens	70,875	92,843
schapen	11.660,819	7,581,762
uitgegraven steenkool (waarde)	1848.	1858.
in pd. st.	14,275	162,162
opbrengst van verkochte landen.	47,262	240,633
binnenlandsche scheepvaart		
aantal schepen	996	1,141
tonnemaat	199,304	348,984
buitenlandsche scheepvaart		
aantal schepen	945	1,154
tonnemaat	187,322	366,925
uitvoer van:		
wol (waarde in pd. st.)	1,240144	1,126,486
talk en spek (waarde in pd. st.)	140,579	53,186
olien (waarde in pd. st.)	68,969	1,450
steenkolen (waarde in pd. st.)		89,200
totaal van den invoer (in pd. st.)	1,556,550	6,059,366
totaal van den uitvoer (in pd. st.)	1,830,368	4,186,277
inkomsten (in pd. st.)	396,863	1,456,451
uitgaven (in pd. st.)	460,531	1,570,566

De minste prijs voor een acre land was van 1832 tot 1840 5 s. en van 1843 tot nu toe 20 s.

De uitvoer aan goud bedroeg in 1841 eene waarde van 468,336 pd. st. en in 1858 van 1,511,919 pd. st. Het goud werd in de maand Mei van eerstgenoemd jaar ontdekt.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Januarij.	13	Nederlandsche	Adm. de Ruijter	B. Koster	Batavia.
„	—	Ned. Ind.	Aloosmanie	Sech Said bin Salim Bagasoean	„
„	—	„ „	Assadulla	Intjee Kassan	terug van uit Zee.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
Januarij.	13	Nederlandsche	Alcor	F. J. van Oppen	Nederland via Pasoeroean.

In lading en in reparatie liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsche	Hendrik Jan	J. van der Meijden	Nederland	Fraser Eaton & Co.
Zweedsche	Augusta	Sandeberg	„	„ „ „ „
Nederlandsche	Johannes Lodewijk	Van der Waal	Nederland	„ „ „ „
„	Diligentia	Bentuela	Nederland	„ „ „ „
Hamburgsche	Herschel	Hauschild	Onbepaald	Mathieu Ebbs Ruijs & Co.
„	John Herman	K. J. Dieckman	Ter bevrachting	„ „ „ „ „
Nederlandsche	Ellen	Wentholt	In reparatie	B. Kopersmit & Co.
„	Eensgezindheid	Flik	Zonder	„ „ „ „
„	Delftshaven	Schaap	Nederland	„ „ „ „
„	Dorothea Henriette	D. Smit	Holland	B. J. van Eck & Co.
„	Diligence	L. Smits	„	„ „ „ „ „ „
„	Antelope	Kapt. Valberg	Zweden	„ „ „ „ „ „
Zweedsche	Caroline	A. P. Dijberg	Onbepaald	„ „ „ „ „ „
Hollandsche	Nederland en Oranje	Van Ruijven	„	„ „ „ „ „ „
Nederlandsche	Postiljon	J. C. van de Poll	Nederland	„ „ „ „ „ „
„	Almelo	R. P. Tjebbes	Onbepaald	Schimmelpenninck & Co.
„	Stad Assen	H. J. Haverbult	Nederland	„ „ „
„	Jan Pieterz Koen	A. C. Hugenholtz	Nederland	„ „ „
„	Amicitia	D. Gaaff	Onbepaald	„ „ „
Fransche	Stoomcorvet Phlegeton	Capt. de frégate, Theodore Picard	In reparatie	P. Kervel.
Nederlandsche	Agatha en Maria	W. B. van Zijp	In reparatie	P. Kervel & Co.
„	Vrijhandel	W. Leverstein	Onbepaald	„ „ „ „
Nederlandsche	Galilie	T. J. H. Koch	Amsterdam	„ „ „ „
„	Admiraal de Ruijter	B. Koster	„	„ „ „ „
„	Batavier	A. de Voogd v. d. Straaten	Nederland	J. F. van Leeuwen & Co.
Engelsche	Saugeen	H. Versight	Oostzee	„ „ „ „ „ „
Nederlandsche	Van Dam van Isselt	J. C. Kolm	Terug uit Zee	„ „ „ „ „ „
Nederlandsche	Cortgene	D. Dunlop	Rotterdam	Anemaet & Co.
Engelsche	Nina	W. Lingard	Onbepaald	Hill Broekman & Co.
„	Scotch Lassie	Fels	Balie	„ „ „ „
Nederlandsche	Neerlands Koningin	G. Geerling	In reparatie	E. Ten Brinck & Co.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Zijner Majesteits wachtschip Batavia

OORLOGSCHEPEN
Madura,
Princes Amelia,
Groningen,
Phlégeton,
Antonio de Escano,

DE SCHEPEN
Herschel,
Alfulck,
Fulkus So-oot,
Fathool Mobarak,
Faildul Mobarak,
Aloosmanie,
Ammana Tulbarie,
Diligence,
Augusta,
Johannes Lodewijk,
Diligentia,
E. W. v. Dam v. Isselt,

DE STOOMSCHEPEN
Koningin der Nederlanden,
Menado,

DE BARKEN
Fatal Ma-an,
Naim Balgijer,
Meteor,
Abbool Hassim,
Dorothea Henriette,
Ellen,
Joedul Barie,
Fathol Madjiet,
Pictura,
Agatha en Maria,
Eensgezindheid,
Batavier,
Almelo,
Stad Assen,
Antelope,
Baboel Haer,
Arief Benjermaas,
Delftshaven,
Hendrik Jan,
Vrijhandel,
Lauriston,
Hoksing,
Jan Pieterszoon Koen,
Fathul Karim,
Carolina,
Nederland en Oranje,
Bacht Mastora,
Amicitia,
Kathamool maaspandan,
Postiljon,
Fathool Manan,
Saugeen,
Madina,
Alhamadanie,
Neerlands Koningin,
Columbus Almansoor,
John Herman,

DE BRIKKEN
Risgil Hair,
So-Ootdin,
Soedul Barie,

DE SCHOENERS
Sarie Tengaroong,
Carolina,
Srie Cheribon,
Jupiter,
Bintang Tjaigoan,
Nina,
Scotch Lassie,
Aloosmanie,

DE KOTTERS
Riengit

Aan- en Uitvoer te Soerabaya op den 13den en den 14den Januarij 1860.

AANVOER

Van Batavia per het stoomschip *Padang*, gezagv. A. GUYOT, agent W. CORES DE VRIES.

18 balen garen, 8 kisten manufacturen, 2 kisten papieren, 2 kisten diversen en eenige goederen bestemd voor de Moluccos Order.

Van Bandjarmassing per de Ned. Ind. bark *Aboel Haer*, gezagv. SECH MOHAMAT BAKARIBOE, agent Gezagvoerder.

3000 stuks kadjangmatten N. H. M.; 12,800 stuks maloekoematten, 7,250 stuks kadjangmatten, 815 stuks planken, 15 stuks ijzerwerk, Gezagvoerder.

UITVOER

Naar Grissee per de Ned. Ind. bark *Goansing*, gezagv. GOTJAUJOE.

Ballast.

Naar Batavia via Samarang per de Ned. Ind. stoomboot *Oenarang*, gezagv. S. van HULSTIJN.

4 kisten kat. goederen, 16 kisten lijnwaden, ADAM & Co; 4 kisten cambrics, P. KERVEL & Co; 1 kist cambrics, J. F. VAN LEEUWEN & Co; 1 kist beschuit, MARTHEUS; en kleinigheden.

Naar Balie per de Ned. Ind. schoener *Davis*, gezagv. TAN TIK SAM.

2 kisten amfoen, TAN BINDJANG; 19^40/100 picols koffij, 15 kisten anijs dranken, 1 kist valsch gouddraad, Gezagvoerder.

Naar Nederland via Probolingo per het Ned. schip *Alcor*, gezagv. F. J. VAN OPPEN.

3000 picols koffij, 252^516/1000 picols noten, 151^781/1000 picols foelie, N. H. M.; 5 kisten provisien, B. KOPERSMIT & Co.

Naar Nederland per het Pruis. schip *Delphin*, gezagv. F. W. KLEIN.

10,050^94/100 picols suiker, 100 picols rottings FRASER EATON & Co.

Naar Borneo per de Ned. Ind. bark *Ariep Banjarmaas*, gezagv. MOHAMAT SALEH.

827 stuks maloekoe-matten, Gezagvoerder.

Naar Nederland via Probolingo per het Ned. schip *Batavier*, gezagv A. DE VOOGD VAN DE STRATEN.

8500 picols koffij, 400 picols tin, 170 picols rotting, N. H. M.

Marktprijzen.

SUIKER *f* 15½.—
KOFFIJ. *f* 35.—
RIJST (CARGA) ℘ koijang *f* 135 @ *f* 150.—
Id. (WITTE) „ „ *f* 160 @ *f* 175.—
KOEHUIDEN ℘ picol.
ARAK ℘ legger. *f* 45.—
OLIE (KLAPPER.)
OLIE (KATJANG.)
KADJANG MATTEN. *f* 11 @ *f* 12.—
ROTTING *f* 8 @ *f* 9.—
WISSELKOERS pari.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST

Zondag den 15den Januarij 1860.
's Morgens ten half negen ure.
Bevestiging tot lidmaten.
en
Voorbereiding voor het
H. AVONDMAAL.
Ds. VAN STEEDEN.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag den 15den Januarij 1860.
's Morgens ten half negen ure.

De inteekening in Nederland kan geschieden bij L. VAN BAKKENES & Co te *Amsterdam* en W. J. VAN HAREN NOMAN te *Leiden*.

GEDRUKT BIJ LE ROY & Co TE SOERABAYA.